

4. Каранський М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови: Навч. посіб. – К. : НМК ВО, 1992. – 400с. – С. 125–146.
5. Мельничук О.С. Розвиток структури слов'янського речення.- К.: Наукова думка, 1966. – 324 с.
6. Роздобудько І. Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя / Худож.-оформлювач І. В. Осіпов. – Харків : Фоліо, 2009. – 287 с.
7. Шахматов А. А. Синтаксис руського языка. – М. : Эдиториал УРСС, 1941. – 624с. – С. 32.

Волошин І.

Науковий керівник – доц. Розумович О. А.

ІДЕАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО В ПОГЛЯДАХ ТОМАСА МОРА (ЗА КНИГОЮ Т. МОРА «УТОПІЯ»)

Томас Мор – представник доби Відродження, який наслідуючи мислителів античності запропонував своє ідеальне суспільство. Беручи приклад з Платона та його ідеї про ідеальну державу ми отримали новий план неперевершеного ладу, про який можна тільки мріяти. Люди в той час зрозуміли, що вони живуть не тільки в просторі, але і в часі.

В 1510 році Томас Мор почав роботу над «Утопією» («Золота книга, така ж корисна, як і забавна, про найкращий устрій держави і про новий острів Утопія») [4, с.81]. Живучи в епоху великих географічних відкриттів, коли на картах з'являлися нові землі, Мор запропонував читачам приєднатися до однієї з експедицій та познайомитися із мешканцями вигаданої ним держави, грецька назва якої «утопія» є грою схожих за звучанням: «неіснуюча країна», «благословенна країна». Так Мор відкрив «острівну» традицію в англійській літературі.

Учасники експедиції, про яку розповідає Мор, - реальні люди, котрі жили насправді. Серед них сам автор, його покровитель кардинал Мортон, голландський гуманіст Петро Егідій, Америкго Веспуччі, знайомий Рафаїл Гітлодей, від особи котрого і ведеться розповідь. Гортаючи твір багато читачів повірили в реальність такої країни та в її жителів. У застосованому Мором методі бере початок традиція знаменитих містифікацій у літературі [5, с.220].

Томас Мор висловив у своїй книзі думки про ідеально влаштовану державу і цим зробив великий вклад до роздумів про щасливе та справедливе життя. На його погляди вплинули легенди про «золотий вік» [4, с.81].

За літературною формою – це розповідь про подорожі в невідомі краї [10, с.338]. Твір поділяється на дві книги і будується як бесіда автора з досвідченим моряком Рафаїлом Гітлодеєм – ніби одним із супутників знаменитого мореплавця Америкго Веспуччі. Саме в уста Гітлодея автор вкладає найсміливіші думки і судження.

Мор спочатку написав другу частину – опис щасливої і процвітаючої держави утопійців, а потім створив діалог – обрамлення, в ньому головним героєм виступає сам автор [6, с.294].

У першій книзі йдеться про сучасний соціально-політичний лад країн Європи, передусім Англії. Співбесідники засуджують війни, паразитизм дворянства; вони розповідають про бідкування народу. Показавши всі вияви соціального зла і весь тягар скорбот, що його несе найбільша і найкраща частина людства, Мор розкриває в своїй книзі причину такої несправедливості та порочності існуючого суспільного ладу. «Де тільки є приватна власність, де все міряють на гроші, там навряд чи коли-небудь можливе правильне й успішне ведення державних справ», – зазначає Мор [10, с.338]. На його думку, благо для всіх можливе лише за умови повного знищення приватної власності.

В цій книзі я виділила слова, які на мою думку, є дуже доречними: «Король в первий же день вступлення на престол после свершения жертвоприношений дает клятву, что у него в казне никогда одновременно не будет больше тысячи фунтов золота или количества серебра, равного по цене этому золоту» [7, с.46]. Справді кожний правитель повинен перш за все думати про свій народ, а не про те, щоб «набити свої кишені багатством». Тільки дотримуючись запропонованого Томасом Мором правила голова держави буде думати про людей, про те, щоб їхнє життя стало краще, про те, щоб зменшити кількість злочинів і забезпечити суспільство усім необхідним для життя.

Томас Мор постійно зазначає, що Утопія – ідеальна країна, а її устрій найкращий. На його думку, усі повинні рівнятися до неї, брати приклад. А якщо виникають запитання, то він з

легкістю може відповісти на них, тому що вважає, що утопійці створили неперевершену систему, яка є просто досконалістю.

Зміст другої книги становить розповідь Гітлодея про суспільний лад на острові Утопія, де він нібито проживав понад п'ять років, і покинув його тільки тому, що хотів розказати людям про цей новий світ. Томас Мор висловив мрію про ідеальний суспільний лад. Утопія – це суспільство соціальної рівності: тут не існує приватної власності, грошей, усі працюють і на рівних правах користуються плодами роботи. Мета праці, в розумінні утопійців, у забезпеченні умов для духовного розвитку й освіти. Золото тут не має жодної ціни: з нього виготовляють посуд для брудних потреб, обвивають шию і пальці громадянам, які зганьбили себе. Політичний лад Утопії – демократичний, всі посади виборні, жінки мають рівні з чоловіками права. Увесь спосіб життя і звичаї утопійців докорінно відрізняються від умов життя тогочасної Англії, вони спрямовані на те, щоб виховувати людей повноцінних, з розвинутим почуттям громадянського обов'язку [10, с.338-339].

Працювали всі: не було такого, що одні купалися в розкоші, а інші важко працювали і жили бідно, Робочий день тривав 6 годин, решту часу відводили для прогулянок, розваг, музики. Автор говорить нам, що ми можемо подумати ніби така кількість годин це мало, але якщо беручи до уваги те, що там працювали всі, то цього повністю вистачало. В інших же країнах працювали набагато довше, але все ж тієї праці було мало, тому що велика кількість людей, які взагалі нічого не робили. До них відносилися багаті, жебраки, службовці, а утопійці наоборот зробили рівні права і за рахунок того, що ставали до роботи всі, то було більше часу на відпочинок. Їм доводилося йти на службу зранку на 3 години, потім відпочивали і закінчували працю. В Утопії не було власності, торгівлі. У магазинах загального користування кожен брав стільки, скільки бажав. Ніхто окремо не готував їжу, всі ходили у загальну їдальню. Від роботи були звільнені лише правителі та люди, які присвятили себе науці. Якщо ж останні не виправдовували надій, то поверталися у ряди тих, хто працював. Усі носили однаково простий одяг, який змінювали через два роки.

Разом з тим в Утопії існували раби – ними були злочинці. З ними утопійці поводитися дуже суворо. Автор висунув ідею виправно-трудова робіт як спосіб покарання для правопорушників, про яку ми дізнаємося в обох книгах. У цілому, утопійське суспільство було ідеальною, глибоко продуманою організацією.

Утопія – це мрія геніальної людини, але мрія нездійсненна. Недосяжність свого ідеалу усвідомлював і сам письменник. Книгу він закінчив сумними словами: «Я охоче визнаю, що в утопічній республіці є дуже багато такого, чого я більше бажаю в наших державах, ніж чекаю» [10, с.339]. В ідеальних уявленнях Мора багато історично обмеженого і незрілого. Наприклад, він зовсім не висуває питання про шляхи, які можуть привести до встановлення нового суспільства; Утопія – суспільство справедливості. Не зважаючи ні на що, «Утопія» відповідала найвищому рівневі соціально-політичної думки початку XVI ст. це була найсміливіша книга у всій тогочасній літературі. Мрія про справедливість і розумний лад захопила уми багатьох мислячих людей задовго до появи твору англійського письменника. Томас Мор першим виклав систему поглядів про побудову виняткового суспільства.

Томас Мор не вірив у можливість знищення соціального зла шляхом зміни однієї політичної надбудови іншою. На його думку, необхідні були докорінні соціально-економічні зміни. Причину громадських негараздів він вбачав у власності, де все вимірювалося грошима. Якщо попередні письменники вірили в освічену монархію, він був переконаний у зворотному – у перебудові суспільного життя, оголошенні майнової рівності [3, с.148].

Заслуга Мора полягала у тому, що мислитель втілював прагнення народу свого часу, правильно визначив ідеальний устрій суспільства, але не передбачив, яким чином здійснити перехід від сучасного до майбутнього. Це й обумовило літературний жанр – утопічний роман, або фантастичний.

В наш час «Утопія» є такою ж популярною, як і раніше. Ми досі зачитуємося нею і роздумуємо про те, чи можливо її втілити в життя чи ні. Кожний з нас сам для себе повинен вирішити чи запропонований Мором устрій є ідеальним для нас чи ми б хотіли жити в рівних правах, ходити в однаковому одязі, знати, що твоя праця належить не тільки тобі, але й усім іншим, думати про те, що скоро прийде час і тобі доведеться переїжджати з рідної домівки в

інший будинок. Можливо, деяких людей ця книга заставить цінувати те, що в них є, а деяких службовців примусить думати не тільки про себе, але і про людей, які їм довірили свою долю та своє життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев М. П. Из истории английской литературы. М. : Государственное издательство художественной литературы. 1960. – 497 с. – С. 40 – 134.
2. Аникин Г. В., Михальская Н. П. История английской литературы: Учеб. для студ. пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностранные языки». – 2-е изд., перераб., и испр. – М. : Высш. шк., 1985. – 431 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літ. середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 248 с. – С. 146-148.
4. Зарубежные писатели. Библиогр. слов. в 2 ч. Ч. 2. М. – Я / Под ред. Н. П. Михальской. – М. : Просвещение: Учеб. лит., 1997. – 448 с. – С. 80-84.
5. Заруб. Письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: А-Я / за ред. Н. Михальської та Б. Шавурського. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
6. История всемирной литературы. – М.: Издательство «Наука», 1985. – 810 с. – С. 292 – 297.
7. Мор Т. Утопия. – Москва : «Ладомир», 1993. – С. 464.
8. История Английской литературы. Москва : Издательство Академии наук СССР, 1958. – Т. 3. – 730 с. – С. 130, 326, 624.
9. Саламарин Р. М. Зарубежная литература: Учеб. пособие для филол. спец. вузов / Сост. М. Р. Волкова; Предисл. А. В. Русаковой; После сл. Б. Л. Сучкова. – 2-е изд., испр. И доп. – М. : Высш. шк., 1987. – 369 с. – С. 15.
10. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія заруб. літ.: Середні віки та Відродження: Підручник / За ред. Я. І. Кравця. 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2011. – 476 с. – С. 334 – 341.

Воробйов Р.

Науковий керівник – асист. Сеньовська Н. Л.

АУТОДИДАКТИКА ЯК ВИЩИЙ РІВЕНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Професійну освіту можна розглядати з різних точок зору. Перш за все – як цілеспрямовану пізнавальну діяльність людей для отримання фахових знань, умінь. Однак, у сучасному суспільстві накопичено величезну кількість інформації, тому здобуття вищої освіти у зазначеному вище трактуванні може трансформуватися у багато років засвоєння знань із певної галузі, формування фахових умінь та навичок, відповідних професійних компетенцій. Саме тому відбувається постійний пошук шляхів оптимізації цього процесу. Одним із найефективніших є аутодидактика.

Цей термін (від грецького «autos» – «сам» і «didakticos» – «повчальний» від «didaskein» – «вчити») виник на межі педагогіки, філософії, культурології та когнітивної лінгвістики і означає практичну спрямованість на формування навичок самопізнання, самоорганізації і свідомого самовдосконалення особистості, як у професійній діяльності, так і в різних сферах повсякденного буття. У деякій мірі аутодидактизм є синтезом формальної та неформальної освіти – самоучка планує навчання педагогічно свідомо і в межах природної потреби, але не спонтанно. Дослідження аутодидактизму важливе у руслах педагогічної психології, теорії навчання та філософії освіти. Цій проблемі присвячені роботи Хейлі Кендалла [2], Брауна Реса-Стейндела [1] і Джоан Соломон [3]. Однак, нерозкритими залишаються такі аспекти феномена роль аутодидактики у процесі здобуття майбутнім учителем кваліфікації та безпосередньо фахової діяльності.

Мета статті – розкрити значення аутодидактики як вищого рівня фахової підготовки майбутніх педагогів.

Поняття «аутодидактика» у сучасній науці розглядається поряд із терміном «самовиховання»: як друге є вищим рівнем виховання, так перше – освіти. Крім того, аутодидактом називають людину, яка зуміла самостійно отримати високий рівень фахових знань та умінь поза межами навчальних закладів. Щоправда, у таких людей виникає конфлікт не лише у соціальній сфері, а й у юридичній – взявши за беззаперечний гарант якості працівника наявність вищої освіти, людей без такої прийнято залишати за бортом.